GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU"

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Priopćeno po retku D. 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDJELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske Štedionice Zagreb br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III ŠIBENIK, 19 FEBRUARA 1935 BROJ 183

Ženevski odbor za kontrolu trgovine oružja

Ženeva 19 februara. — Odbor za trgovinu oružjem pri konferenciji za razoružanje pozabavio se američkim predlozima i uglavnom ih usvojio. Iza toga je ruski delegat Venzov izjavio, da Rusija polaže važnost na izgradnju konvencije o općoj zabrani privatne ratne industrije. Predlaže da ta grana industrije predje u državne ruke. Rusija stavlja kao uvjet za potpis takove konvencije pristupanje svih susjednih zemalja toj konvenciji.

Delegat Čehoslovačke naglasio je da si pridržava pravo nekih izmjena.

Delegacije mnogih neutralnih država izjavljuju da su njihove vlade voljne poduprijeti američki predlog.

Švedski je zastupnik dodao da će doskora švedski parlamenat izglasati zakon o državnoj kontroli nad trgovinom i fabriciranjem oružja.

I španjolski je delegat izjavio da njegova vlada načelno odobrava američki predlog. To isto stanovište zauzeo je i pretstavnik Kanade.

Irska traži potpunu samostalnost

London 19 februara — Javljaju iz Dublina da je de Valera dao odgovor na pomirljivu izjavu Thomasa, ministra za dominione. Pri tome je de Valera naglasio da on ostaje i nadalje pri svome stanovištu, jer je istorija posljednjih 750 godina dokazala da se irski narod nemože odreći svoga prava za samoodredjenje. Irci su spremni da saradjuju sa engleskim narodom, ali samo sa stanovišta potpune ravnopravnosti.

Ponovne žestoke borbe u Južnoj Americi

Buenos Aires 19 februara — Prema vijestima koje dolaze iz La Paz, glavnog grada Bolivije, započele su ponovne ogorčene borbe u ratnom području Gran Chaco izmedju Bolivijanaca i Paragvajaca. Kad su ovi potonji otvorili žestoku vatru na bolivijanski ratni glavni stan u Villa Montes i započeli juriš, onda su naišli na veliki otpor i bili su prisiljeni na uzmak. Međutim napadaji traju još i danas, u čemu osobito učestvuju avioni i teška artilerija Gubici Paragvajaca su ogromni.

Javljaju iz Assuncione, da je sinoć bolivijanski otpor počeo popuštati.

U krugovima turske vlade vlada velik interes za talijansko-abesinski sukob. U turskoj javnosti se opaža velika simpatija za Abesiniju.

Pred ratom izmedju Abesinije i Italije

Pariz 19 februara — Svi politički krugovi sa najvećom pažnjom prate razvoj događaja izmedju Italije i Abesinije. Ovdje prevladava uvjerenje da će ovih dana doista doći do objave rata sa strane Italije. Ovaj put je Italija potpuno spremna za rat sa Abesinijom. Italija je odlučila da za sada pošalje u Abesiniju preko 300.000 ljudi, a ostatak od 200.000 će stići naknadno a služit će kao rezerva. Isto tako je Italija uputila u istočnu Afriku i veći dio svoje ratne mornarice sa najvećim dijelom hidroaviona.

Kako se tvrdi, Italija se ne će zadovoljiti nikakvom izjavom sa strane Abesinije, niti nekom materijalnom oštetom, nego će tražiti puni protektorat nad ovom velikom afričkom zemljom, koja prema rezultatima istraživača obiluje mnogim rudama, a naročito izvorima petroleja i rudnicima zlata. To su i razlozi zbog kojih se Italija odlučila na ovaj korak, vjerujući da je sada najpodesniji momenat da zauzme ovu jednu od najbogatijih afričkih zemalja. koja je još slobodna.

Eden o problemu Društva Naroda

London 19 februara — Na skupštini u Rugby održao je čuvar državnog pečata Eden govor u kojemu sa iscrpljivo pozabavio problemom Društva Naroda. Medju ostalim je rekao da londonski pregovori moraju biti nastavljeni. Oni su nastavak onih napora koji su se pokazali pri francusko-talijanskim pregovorima u Rimu i onih u Ženevi prigodom decembarskog zasijedanja. Cilj tih londonskih pregovora mora biti jedino i isključivo obnavljanje povjerenja u svijetu, a prvenstveno u Evropi.

Važni elemenat toga povjerenja mora biti iskreni doprinos svake nacije općem stišavanju političkih strasti i uklanjanju svih poteškoća koje stoje na putu iskrenom sporazumu. Nitko neće tvrditi da je Društvo Naroda neka savršena tvorevina. Dapače, ono se nalazi u stadiju evolucije i svakako je mnogo jače nego što je to bilo pred šest mjeseci. Predodžba o kolektivnom mirovnom sistemu zauzela je konkretne oblike. To je jedina naknada za ravnotežu sila, na koju se dosada uvijek pazilo, ali nikad nije vodila k istinskom miru, dapače uvijek ratu.

Zagrebački odbor JNS

Zagreb 19 februara — Ovdje je održan sastanak funkcionera JNS za kotar zagrebački, na kojem su pretstavnici izrazili svoje negodovanje zbog držanja pretsjedništva JNS i zbog odluke da stranka ne učestvuje na izborima pa su tražili da se nastavi rad koji je vodjen za posljednje četiri godine. Sa sastanka je upućen pozdravni telegram Bogoljubu Jevtiću.

Španjolski vojnici ne smiju biti slobodni zidari

Madrid 19 februara — Nakon burne debate u španjolskom parlamentu donesen je zakon da od sada nijedno vojničko lice ne smije pripadati loži slobodnih zidara.

Za predlog je glasalo 86 poslanika, a protiv 26. Interesantno je napomenuti da je protiv predloga glasao i ministar unutarnjih posala, što je vrlo simptomatično za odnose u redovima koalicione vlade.

Smrtonosne zrake koje ubijaju na razmaku od 100 metara uspio je da pronadje tehnološki institut u Lanchesteru.

Okružnica Hrvatskog Metropolite

„Katolički List" donosi službenu okružnicu Hrvatskog Metropolite koja glasi:

Dne 5 svibnja ove godine imali bi se provesti izbori za Narodnu skupštinu. Budući da je već započela i izborna agitacija, to ovime priopćujem svome kleru, da neću nijednome aktivnom svećeniku dozvoliti da kandidira na bilo čijoj listi.

U Zagrebu, dne 12 II. 1935.

Dr A. Bauer, v. r. nadbiskup.

Jedan veliki saobraćajni eksperiment pokušat će se ovih dana u Velikoj Britaniji. Zabranit će se upotreba automobilskih trublja, tramvajskih signala, uopće biti će proveden saobraćaj na najvećoj tišini, kroz puna 24 s.

Hauptmann bi imao biti justificiran 18 marta i navodno je pokušao samoubojstvo pomoću nekoliko ruppčića, ali je u tome pravovremeno spriječen. Hauptmann uporno niječe da je oteo Lindbergovo dijete.

80 metara visok Mussolinijev spomenik biti će podignut na jednom brežuljku u Rimu.

Rat juče i danas

Ratna iskustva su dobra stvar, kad su iz nedavne prošlosti. Ako su međutim iskustva starija treba dobro razmisliti, ukoliko još odgovaraju vremenu i savremenim sredstvima. Iskustva stečena u balkanskom ratu 1912 godine su se Srbima vrlo dobro isplatila 1914 godine, ali iskustva iz 1866 godine su za Austrijance bila od minimalnog značaja u svjetskom ratu, od koga se sve više udaljujemo.

Čim se više udaljimo od svjetskog rata, tim opreznije moramo postupati s iskustvima tog rata. Dok bi rat 1925 godine mogao na početku ličiti na kraj svjetskog rata, dotle bi rat 1935 godine vrlo malo ličio na svjetski rat. Moderan taktičar i strateg mora pažljivo pratiti napredak i svaki pronalazak propratiti pitanjem: Kakav će uticaj imati na taktiku i strategiju?

Šta zna moderan vojnik?

Moderan vojnik mora biti svjestan toga, da to dobro ne zna kako će se sutra ratovati, ali da sigurno zna, da se neće ratovati tako kako se ratovalo. Moderan vojnik mora biti spreman, da se sto brže prilagodi novim prilikama, koje propisi nisu mogli predvidjeti. Ne smi vidjeti savršenost u tom, što se danas u vojničkoj teoriji pripovjeda.

Prije 1914 godine su vojnički autoriteti proricali s potpunom sigurnosti kratak rat. To su obrazložili ograničenosti finansijskih sredstava i neobičnom smrtonosnosti oružja. Teški mitraljez će — govorili su — za nekoliko minuta pokositi čitav puk u napadaju. Ali iskustvo je pokazalo, da je smrt jednog vojnika u svjetskom ratu koštala jedan milion kruna i da je za to bilo potrebno mjesto nekoliko dekagrama olova prosječno 3 tone čelične litine. U budućem ratu možemo računati da će ubijanje jednog neprijatelja biti skopčano još s većim finansijskim i materijalnim žrtvama.

1914 godine je američka pešadijska divizija mogla u minuti ispaliti 163.000 pešadijskih metaka. Američka divizija 1933 godine je za isto vrijeme ispalila već 422.000 metaka. Laki artiljerski odred 1914 godine je za minutu ispalio 8 tona granata. 1931 godine odred istog kalibra ispaljuje već u minuti 18 tona. Pri tom je broj vojnika u diviziji opao za 40 posto. Danas međutim ne brojimo samo u divizijama puške i mitraljeze. Danas gledamo i na njihovu motorizaciju, jer ona ispoljava njihovu operacionu pokretljivost. 1931 godine je u američkoj pješadijskoj diviziji motorna snaga iznosila dvije konjske sile n

jednog vojnika. Sračuna se snaga svi-ju motora u diviziji i to se podjeli brojem vojnika. Kad američka divizi-ja ima 12.000 momaka, onda ima motora sa 24.000 HP.

Kako je rat poskupio ?

Nije međutim porasla samo efika-snost oružja i pokretnost jedinica, nego i troškovi. Oprema američke pje-šadijske divizije 1914 je koštala 2231 hiljada dolara, ali 1931 godine već ta oprema košta 8013 hiljada dolara. Troškovi s opremom jedne divizije su porasli za 340 procenata. Prije svjetskog rata se od 100.000 momaka moglo napraviti 6 divizija, sada se naprave 8. Oprema 100.000 momaka je prije rata koštala 13,5 mi-lijona dinara, danas za isti broj voj-nika dođe na 65 miliona dolara. Za novac, za koji se prije svjetskog rata moglo opremiti pola miliona momaka sada se mogu opremiti samo 100.000.

Mirnodobske armade sačinjavaju okvir jedinica, koje se mobilizacijom popune na ratno stanje. Da se mir-nodopski pukovi popune na ratno stanje dovoljno je bilo mobilizirati šest godišta. Kad se mobilizovalo vi-še, osnivale su se i rezervne forma-cije. Njemci su u miru imali 50 di-vizija, ali su u rat izveli 160. Fran-cusi su imali 44 divizije, i u ratu 102, Rusija u miru 88 i u ratu 180. Njemci su na početku rata postavili tri puta toliko divizija koliko su i-mali u miru.

Kako su Njemci na kraju rata ima-li 246 divizija, u stvari su upetostru-čili svoje mirnodopske divicije. Na jedan milion stanovnika su obrazo-vali dakle 4 divizije, iako u miru jedna divizija pripada na 1,3 milio-na stanovnika. Zamislimo sada kakvu bi ogromnu sumu zahtjevala oprema tih 246 divizija po američkom uzoru iz 1931 godine ? Izgleda da će finan-sijsko pitanje samo zaustaviti obra-zovanje velikih jedinica u takovom broju, kako je bilo na kraju svjetskog rata. Današnje države su međutim finansijski slabije nego prije rata. Da imaju i ona sredstva koja su imale tada ne bi iz toga opremilo više nego petinu jedinica s najmodernijom op-remom. Njemačka bi dakle mjesto 246 divizija moderno naoružala za i-ste pare samo 50, dakle baš one mirnodopske.

Napredak i tajna budućeg rata

Pogledajmo sada na tehničku stra-nu. Na početku svjetskog rata je te-ški mitraljez ispalio 300 metaka u minuti. Danas su mitraljezi koji ispa-ljuju 2000 i više metaka u minuti. I artiljerija danas gađa tačnije, brže, jače i iz veće daljine. Laki topovi su 1918 godine dobacivali 9 km, danas 14 18 km, srednji 14 danas 20 i te-ški 23 i danas do 52 km.

Na kraju svjetskog rata su se tan-kovi kretali brzinom pješaka. Danas nije rjedak tank s brzinom 45-50 km na terenu. Na kraju rata su avijoni imali brzinu 180 km na sat, danas pak 450 km. Teški bombarderi mogu s teretom 7-8 tona letjeti na 1.000 km rastojanja.

Ogroman je napredak u produkciji otrovnih gasova. 1918 godine se u Njemačkoj producira 1.500 tona o-trovnih materija. Danas može Njema-čka prema ruskim računima mjesečno izraditi 25.000 tona i Amerika 35.000 tona.

Pošto je zbog sposobnosti vatrenog oružja cijena odbrane znatno skočila, napadaji će zahtjevati mnogo veća sredstva i mnogo više jedinica. Zato se grozničavo traže nova ofenzivna sredstva: hemijska, bakteriološka, te-lemehanička, razni zraci i energije. Rezultati tih pokušaja se čuvaju kao najveća tajna, da neprijatelja zapre paste.

Gas i avion — najstrašnija kombinacija

Šta iz svega toga proizilazi ? Fi-nansijska sredstva će biti ograničena, oprema jedinica je skuplja. Da bismo što više jedinica moderno opremili moramo u tu svrhu izabrati najefi-kasnija i pri tom najjevtnija sretstva. Najjevtnije i najefikasnije ratno sre-stvo jeste gas i najdalekonosnije a-vijon. Zbog toga je gas bacan iz a-vijona najstrašnije sresstvo sutrašnjice. Avijon bombaš se izrađuje lakše i jevtinije nego teški top. Koncentrisani gas je opasnije i jevtinije sresstvo ne-go puščani metak. Težnja moderne ratne tehnike jeste, da usmrti jevtini-je i s manje materijala, nego što je to bilo u svjetskom ratu. To je mo-guće samo novim oružjem. Finansijs-ka strana rata će u neviđenoj mjeri nametnuti upotrebu avijona i gaso-va.

Šta će ko raditi u ratu ?

Motorizirano oružje iza oklopa biće jedino sresstvo pozemnog napadaja. Vojnički motori će biti jedina sresstva, pomoću kojih se može preći gasom poplavljen kraj. Pješke ili na konju to neće biti moguće, naročito ako je to gaz koji nagriza. Tankovi će u budućnosti utvrđivati položaj neprija-telja ili njegovo napredovanje. Avioni i reaktivne granate će ga zasuti ga-sovima. Hermetično zatvoreni tankovi će proći kroz gas na drugu stranu da opet stupe s neprijateljem u dir. Kako se koncentracija malo raz-redi iza hermetičnih tankova će doći motorna kola s pješadijom pod mas-kama. Ulogu artiljerije će preuzeti avioni i ulogu pješadije oklopljena kola. Do sada je artiljerija uništavala neprijatelja i pješadija je tako pre-pravljen teren zauzimala. Sutra će avioni uništavati i tankovi zauzimati. Pješadija će samo zauzet teren asa-nirati i restaurirati.

Zaključak

Problem budućeg rata nije u tom imati mnogo jedinica i mnogo mate-rijala, nego s malo jedinica i malo materijala načiniti toliko grozote, ko-liko se načinilo s mnogobrojnim sta-rim jedinicama i starim materijalom.

(Č)

Organiziranje avionskog saobraćaja Prag-Sušak-Split

i pogodnosti splitske i šibenske luke za pristajanje amfibije

Pod ovim naslovom donesen je je-dan članak u broju 37 „Jugosl. Lloy-da“ na str. 4. — Između ostalog pročitali smo i ovdje prestampavamo sljedeći pasus: „Ovaj saobraćaj bi prema tome bio nastavak linije Prag Zagreb-Sušak s tom razlikom što bi se pruga do Sušaka održavala obi-čnim avionom, a pruga od Sušaka do Splita i eventualno do Dubrovni-ka, održavala bi se amfibijom, to jest avionom, koji se može spustiti i na vodu i na kopno. *Amfibija bi se u Splitu spuštala, kad je lijepo vri-jeme, u samoj splitskoj luci, u slu-čaju lošijeg vremena pristajali bi u zalivu iza Marjana, a kada bi bilo sasvim rdjavo vrijeme spuštala bi se u Trogirskom zalivu*“...

Prema ovome, dakle, u Splitu će se amfibijski avion spuštati SAMO po lijepom vremenu, inače po naje-povoljnijem vremenu spuštaće se u trogirskom zalivu, koji je s južne stra-ne mosta *od Splita udaljen oko 7 morskih milja*. Ali i tu može pristati jedino u slučaju kada nevrijeme do-lazi sa sjevera, sjevero-zapada i za-pada; dočim ako dolazi s juga i ju-goistoka tada će morati pristati u onaj drugi istoimeni zaliv, koji ostaje na sjeveru trogirskog mosta. *Ovaj drugi je udaljen od Splita oko 9 m. milja.*

Kad se putnici budu u ovim zali-vima iskrcali moraće se automobilom odvesti u Split, koji je kopnenim pu-tem udaljen punih 27 km!

Eto, to bi bile prednosti splitske luke, koje ona posjeduje za pristaja-nje hidroaviona, dok o nekom split-skom aerodromu ne treba ni govoriti, jer je svakome poznato da se taj na-lazi kod Sinja!

U šibenskoj luci naprotiv ne treba graditi hidro-pristanište, jer je ona u čitavoj svojoj dužini i širini jedno idealno hidro-pristanište, kakovo je samo priroda mogla stvoriti. Tim lakše možemo isticati točnost ove tvrdnje, kad smo vlastitim očima bezbroj puta vidjeli uspješno spušta-nje i dizanje hidroaviona naše ratne mornarice, po svakakvom za letenje mogućem vremenu.

Pa ipak, uza sve istaknute manj-kavosti splitske luke i prednosti ši-benske luke, Split će — preko Su šaka — dobiti zračnu vezu sa Pra-gom, a Šibenik neće!

Trudićemo se da doznamo za raz-loge ovakovog nepravednog zapo-stavljanja Šibenika, a po tom ćemo ih jednom prilikom iznijeti, u koliko do tada nadležni u Gradskom Po-glavarstvu i putničkom uredu ne us-piju da i Šibenik bude povezan po-menutom zračnom vezom.

Novi uspjesi sovjetske medicine

Moskovski neuropatolog R. Grot liječi razne bolesti novim metodama, specijalno upotrebom elektriziranja (diathermis). R. Grot je primjetio, da su veliki čirevi, koji se godinama nisu mogli izliječiti, nestajali poslije nekoli-ko nedjelja, ako je diathermiji izlo-žen izvjestan dio nervnog sistema. Grot je utvrdio da uticanjem diather-mije na tačno ograničene dijelove ti-jela mogu se liječiti ne samo čirevi i pekotine na koži, nego i unutrašnje bolesti, kao što je čir u stomaku, na duodenumu itd.

Grotova metoda je pomogla da se ukloni i nesrazmernost lica, izbavost očinih kapaka i druge pojave, koje zavise od patološkog stanja simpati-čkih nervnih čvorova. U mnogim slu-čajevima nastaje vrtoglavica, zujanje u ušima, što je izazvano rdjavom cir kulacijom krvi u mozgu. Interesantno je da je to postignuto uticajem dia-thermie na kičmu. Dobre rezultate je Grot postigao i kod nekih bolesti, ko-je su smatrane za neizlječive. kao na pr. Tabes. Tahronična bolest nervnog sistema ima mnogo simptoma, koji su tvrdoglavi. Medju njima je bilo otsu-stvo reakcije pupile na svjetlost, a-trofije očnog nerva itd. Sistematskom primjenom diathermije na nervni si-stem u kičmi i na nervni sistem na bedrima postignuta je kod tabetičara vraćanje reakcije pupile.

Sovjetski ljekari konstatuju, da je Grotu pošlo za rukom da sa dia-thermijom s puno uspjeha liječi i epi-lepsiju.

Književne vijesti

Zagrebačko izdavačko poduzeće MINERVA pokrenula je dvije važne i nama potrebite edicije književnih djela: I— djela novijih hrvatskih pisaca, II— i djela ruskih klasika. Dosada je izdala tri sveska pjesa-ma Silvija Kranjčevića u luksusnoj opremi, pod savjesnom redakcijom B. Livadića. Tu nalazimo sve potankosti o pjesmama velikog pjesni-ka i dosada najjačeg predstavnika socijalne i refleksivne lirike u hr-vatskom dijelu naše nacije. Minerva je sretno započela izabravši Kranj-čevića kao prvoga medju novijim hrvatskim pjesnicima, sada ostaje da vidimo, hoće li njen izbor una-prijed biti ozbiljan — izbor, ili samo — izdavanje! Od klasičnih ruskih djela izišli su romani: Tol-stoj, Uskrsnuće 2 sv., Gončarov, Ob-lomov 2 sv.; Gorki, Djelo Artomo-novih. Sva je ta djela preveo Ivo Velikanović, koji ide u najbolje na-še prevačače iz ruskog jezika. Slije-diće ostala klasična ruska lijepa knjiga. — Ruski roman, danas, u-živa ime najjačeg pretstavnika te vrste književnosti, a napose nama, Južnim Slovenima, pristupan je i duši prijatan po srodnosti psihi-čkoj. Uz našu, jugoslavensku lijepu knjigu čitajmo i slavenske klasike, a to su ruski pisci romana: Tolstoj, Dostojevski, Turgenjev, Gončarov, Gorki, Mereškovski, a od starijih: Puškin, Lermontov i Gogolj.

Gospodin **RADE ŠARE**

časti se da objavi vjenčanje svoje kćerke

NEVENKE

sa gosp.

Dr. GEORG NAGLER

advokatom iz Beča.

Vjenčanje je obavljeno dne 16 veljače u 4 sata poslе podne u Karlovoj crkvi u Beču.

Šibenik, veljača 1935.

Brz. adr.: Nagler Wien Rennweg

Isušenje močvara u Ravnim Kotarima u Dalmaciji

Prema izjavi ministra gradjevina g. Dr. Kožula za javne radove u sjever-noj Dalmaciji imalo bi se utrositi 6 milijuna dinara i to za gradjenje ce-sta, pristaništa i isušenje močvara u Ravnim Kotarima. Ovim radovima koristiti će se stanovništvo sjeverne Dalmacije, jer će biti uposleno kroz cijelu ljetnu sezonu i to kroz nekoli-ko godina. Stanovništvo sjevrne Dal-macije se nada, da će se pristupiti i gradnji puckih škola i catrnja za vodu u selima, gdje ih nema, jer je to nji-hova najveća potreba. Isušenjem ma-lаričnih močvara u Ravnim Kotarima bilo bi rješeno i zdravstveno i privre-dno pitanje toga kraja, a ujedno bi se dobili ogromni kompleksi zemlje za obradjivanje.

Za dir. Pošt. štedionice u Beogra-du premješten je g. Frane Dominis do sada dir. Dunavske pošte.

GRADSKE VIJESTI

KINO „BALKAN“ prikazuje u utorak: Genialna kreacija Sylvia Sidney u filmu „Jennie Gerhardt“ po romanu Theodosa Dreisera.

TESLA Tonkino prikazuje danas originalni rusko-sovjetski veletonfilm: SAMA.

Povratak g. Dr. Slavka Grubišića

Predsjednik gr. poglavarstva g. Dr. Slavko Grubišić vratio se je iz Beograda gdje je bio zbog uravnoteženja budžeta kod g.g. min. unutrašnjih djela i min. finansija. — Potankosti o rezultatu ovog puta donijećemo u narednom broju.

Slava Četničkog udruženja

U nedjelju 17 t. m. na veo a skroman način proslavljena je slava Četničkog udruženja. U 9 sati prije podne održano je bogoslužene u crkvi sv. J.kova, u 10 s. u starokatoličkoj crkvi, a u 11 sati u pravoslavnoj. Poslije toga je u društvenim prostorijama predsjednik četnika g. prof. Milošević održao predavanje o značaju toga dana.

Ovako skromna proslava obavljena je zbog opće narodne žalosti.

G. ANTON RADIMIR kapetan lučke kapetanije premješten je u Trpanj. Na njegovo mjesto dolazi g. Svilokos upravitelj lučke kapet. u Trpnju.

GODIŠNJA SKUPŠTINA CRVENOG KRSTA odložena je za nedjelju 24 tek. mjeseca sa istim dnevnim redom.

„OSVITOVA NOĆ“ održana je u subotu uveče u prostorijama Hotela „Krka“. Posjeta je bila odlična, te je moralni i finansijski uspjeh odličan.

GOSPODICA NEVA kći našeg sugradjanina g. Rade Šare vjenčala se u subotu 16 t. m. sa g. Dr. Georgom Naglerom u Beču. Čestitamo!

Akademija u čast Pape

U nedjelju uveče u Katoličkom Domu održana je svečana akademija u čast 13. obljetnice Pape Pija XI. Preuzv. prepozit msgr. R. Pian održao je lijep prigodan govor. Dvije dekla macije, kao i par pjesama lijepo je otpjevao Cecilijanski zbor. Poslije toga odigran je komad „Misterij s brda Atverna“ u 2 čina.

Posjeta je bila vrlo dobra. Oko 500 osoba sa zadovoljstvom je pratila lijep i obilan program.

Svečano ustolič. novog prepozita stolnog kaptola

U nedjelju 17 o. m. u 10.30 sati izjutra bio je na vrlo svečan način ustoličen za prepozita presvijetli gosp. Msgr. prof. Rudolf Pian.

Nakon svečanog čitanja papinske bule o imenovanju novog prepozita slijedić je zanimivi i ganutljivi obred pri kojem je presv. Pian položio zakletvu na ruke preuzv. Biskupa posvjedočivši još jednom svoju vjernost Bogu, crkvi i svome uzvišenom zvanju.

Iza toga je iz ruku preuzv. Biskupa primio vanjske znakove novog dostojanstva, nakon čega je svečano sprovedeno na svoje novo mjesto u koru stolnog kaptola.

Visoko imenovanje Msgr. R. Piana predstavlja najuspjeliji izbor za ovo mjesto, jer je Msgr. Pian svojim požrtvovnim radom kao uzoran svećenik, kao svestrano naobražen čovjek, kao samopriježoran pedagog i kao osvjedočeni rodoljub stekao duboko povjerenje svojih pretpostavljenih, a osobito priznanje i poštovanje svojih sugradjana i tisuća svojih učenika, koji se njegove dobrote i očinske brige, dok im je bio gimnazijskim profesorom, sa osobitom simpatijom i zahvalnošću uvijek sjećaju.

Dok je još prošle godine naša realna gimnazija njegovim odlaskom izgubila jednog od prvih i najboljih svojih nastavnika, koji su s njome proživjeli od njena osnutka sve faze njena života, koji su bili za vrijeme tudjinskog jarma progonjeni i zatvarani, medju kojima je baš Msgr. Pian zbog svog rodoljublja i otpornosti osjetio oštrinu neprijateljske sile, — to je šibenski stolni kaptol u novoimenovanom prepozitu našao vrsnog pret stojnika, odličnog člana i čestitog druga.

Presvijetlom g. R. Pianu naše iskrene čestitke i najljepše želje!

Akcija seljaka iz okolice šibenika za slobodnu prodaju vina u gradu

Seljaci iz okolice Šibenika i to ona sela koja spadaju pod šibensku općinu, nisu do sada smjeli prodavati vino u Šibeniku, već su bili podvrgnuti plaćanjima raznih taksa u slučaju da su isto donosili na prodaju u Šibenik. Kako je ovim bio u mnogome otežan njihov položaj, i kako je njihovo vino imalo vrlo slabu proću riješili su se da izdejstvuju dozvolu slobodne prodaje u gradu, pošto su već pripadnici ove općine.

Tim povodom juče ujutro sakupilo se 400—500 seljaka iz bliže okolice, te su između sebe izabrali jednu deputaciju koja je otišla kod sreskog načelnika g. Broza, koji ih je, videći opravdanost njihove molbe, uputio na nadležno ministarstvo t. j. na minis. finansija.

Poslije su svi deputanti otišli u advokatsku kancelariju g. Dr. Cindra odakle su upućene predstavke nadležnim vlastima, a specijalno ministru gospodinu Dr. Marku Kožulu, kako bi se i on zauzeo za ovu stvar.

Još o proslavi Tripundana

Na brzojavke koje su Bokelji iz Šibenika uputili stigo je slijedeći odgovor:

Farmačeuta Milošević — Šibenik

Vama i svim našim tamo najsrdačnije blagodarim uz svoj očinski blagoslov nazivljajući Vam od Boga svako dobro. Uccellini Biskup.

Od Admirala g. Dr. Karla Radonića primio je g. Božo Milošević na ime Bokelja zahvalno pismo.

Širite „Narodnu Tribunu“

Najvažnije radio emisije

Utorak

20·45 *Rim* koncertno veče — 21·15 *Wien* Europsk koncert — 21·— *Bruxelles* simfonijski orhestar.

Srijeda

19·35 *Wien* Oratorij u 4 dijela — 21·10 *Lugano* Fantazije iz Verdijevih opera — 21·— *Rim* Prenos opere — 20·50 *Varšava* Svečana akademija.

„ILS“ INDUSTRIJA LIJESA TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK
Skladište svakosvrnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30

SPORT

Došk Drniš-„šibenik“ 3:1 (2:0)

Prijateljska utakmica između gornjih klubova održana je u nedjelju na igralištu Osvita. Utakmica je protekla u prijateljskom tonu. Ni jedna od momčadi nije pokazala naročitu igru. Realan rezultat bio bi nerješen.

Kod gostiju se dobrom igrom istakao navalni trio i centar-half. Ostali skoro slabi.

Kod domaćih je zadovoljio lijevi bek, desni half i lijevo krilo. „Šibenik“ je protiv „Osvita“ u prvoj svojoj utakmici dao mnogo bolju igru nego u nedjelju.

Publike dosta. Sudio je dobro i objektivno g. B. Maričić.

Sokolsko društvo Šibenik

Čuvajte Jugoslaviju!

Usljed korote za blagopočivšem Kraljem Aleksandrom I Ujediniteljem društvo ova godine neće održati nikakovih većih priredaba medju kojima i uobičajeni veliki društveni ples. Na taj način društvo je lišeno svojih najvećih prihoda i dospjelo u bezizlazan položaj tim gore, što su se rashodi društveni povećali radi uzdržavanja novog doma.

Apelujemo stoga na svu braću i sestre koji su svake godine svojim doprinosom na društvenom piesu obezbjedjivali njegov materijalni uspjeh da i ove godine iako nema plesa polože svoj obol. Za sakupljanje ovih priloga skorih dana obići će naši članovi braću i sestre koje molimo da se ovom našem apelu odazovu.

Zdravo!

Neka je slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!

Šibenik, 12 II 1935. Uprava

KUĆNA ZABAVA Table-Tenis kluba održana je u nedjelju po podne. Zabava je u svakom pogledu veoma uspjela.

G. MIRKO DOMINIS, poznati naš žurnalista nalazi se u Šibeniku. Gosp. Dominis će se ovdje zadržati par dana, zatim proslijedjuje put za Ameriku, gdje će održati seriju predavanja preko radija.

Grob ili urna

Kakvo mišljenje treba da imamo o spaljivanju leševa sa čovječanskog i hrišćansko-katoličkog stanovništa.

Prije svega spaljivanje je leševa ružno. Krematorija (zgrada u kojoj se leševi spaljuju) djeli se u dvije prostorije, prva gdje se obavlja posvećenje i druga gdje je smješteno postrojenje za spaljivanje. Poslije posvećenja i rastanka sa mrtvacem, spušta se kovčeg pomoću lifta i prevozi se do spališne peći, koja se obično nalazi u podzemlju, tamo se stavlja na gvozdeni roštilj koji je smješten neposredno preko usijanog koksa. Ogromna jara peći sagori u trenutku kovčeg, odijelo pa i meso sa leša; no taj cijeli postupak ima groznih momenata. Prvi uticaj jare rastavlja kovčeg, i leš ispada napolje i tada sam leš počinje da se kreće. Usljed zgarenja mekih dijelova, uzdiže se tijelo i trza se, vidi se kako se mast i voda rastvara u paru, leš se nadima i na posljetku otpadá sve meso sa kostiju. U tome trenutku, mehaničar spališne peći pokreće roštilj i svi ostaci pepela mekih dijelova nestaju u dubinu.

Usljed dejstva jare odmah iza toga raspadaju se i kosti u pepeo i taj je pepeo koji se predaje tugujućoj rodbini radi konačne sahrane. Cijeli postupak traje 30—50 minuta i može vrlo dobro da se posmatra iz zadnjeg dijela spališnog postrojenja. Spaljivanje čini na većinu ljudi utisak da nam se oprosti za izraz, — utisak gađenja. K tome još kontrola i rukovanje mehaničara, koji hladnokrvno upravlja i posmatra sahranu jednog čovjeka kao neki mašinovođa ili brodski ložač.

U nekojim krematorijama ožalošćena rodbina može posmatrati spaljivanje također iz takozvanog prostora za ceremonije. Tamo postoji također i običaj, da dame sa slabim živcima, koje skoro nikada ne mogu da podnesu prizor, budu okrepljene crnom kavom, dok se gospoda zanimaju pušenjem.

Ako se to danas, — kada je spaljivanje mrtvih već jako uvedeno — možda i ne dešava više, ipak se ne može, tvrditi, da to sve govori o nekom uzvišenom, žalosno svečanom raspoloženju, u kome čovjek nehotično dospjeva i pri najskromnijem groblju.

Bez obzira na odvratan postupak samog spaljivanja, pretváranje jednog milog pokojnika u pepeo, jeste akt bez pieteta. Ja ne mogu sebi pretstaviti da se krematorija može napustiti sa onakvim osjećajima kao što dobiva kad se pri sahrani u zemlju na pušta groblje. — U ostalom dá sahrana „leša“ u formi pepela može dati povoda raznim neželjenim doživljajima, o tome svjedoči slijedeći istiniti događaj:

U jednom njemačkom velikom gradu, udovica nekog činovnika živjela je od izdavanja soba. Njen suprug bio je spaljen. Jednog dana dobila je zakupca stana koji je veoma volio cvijeće. Tako je on jedared kupio lijep ruže i htio da traži od stanodavke jednuu vazu, dá bi u nju stavio to cvijeće. Pošto udovica tada nije bila kod kuće, otišao je sam u njen stan i tamo je našao jednu prekrasnu kristalnu vazu, koju je smátrao da je dostojna za njegove ruže. On skide vázu sa etažera i pošto je vidio da u vazi ima još nešto zemlje i praha istreso je sadržinu kroz prozor i stavio u vazu svoje ruže. Kada je stanodavka po svom povratku stupila u sobu ljubitelja ruža, pala je u nesvjest i prije toga zakukala: „Za boga u toj vázi bio je moj pokojnik“.

Nije li dakle bolje izabrati način sahrane pri kome su takvi slučajevi isključeni?

Groblje je posvećeni prostor koji je određen za sahranu mrtvih, njega štiti Zakon, mrtvi dakle stvarno imaju tamo svoj mir.

Pošto je spaljivanje paganskog porijekla, to nije priznato od rimokatoličke crkeve. Razne moderne pagan

Službeni Glasnik
UDRUŽENJA TRGOVACA
za srezove Sibenik i Biograd n/m

Br. 213

Trgovinsko-Industrijska Komora u Splitu uputila je kabinetima gg. Ministara saobraćaja i gradjevina brzojav slijedećeg sadržaja: „Već pet dana obustavljen je željeznički saobraćaj ličke pruge pa trgovci i izvoznici imadu velikih šteta zbog zakašnjenja isporuke i kvara robe. Molimo g. Ministra saobraćaja da telegrafski naredi svima stanicama nensplaćivanje ležarine kolske dangubine za robu zaostalu usljed snježnih smetova. Oprost uslijedio dvadesetdevete i tridesettreće uslijed prekida vožnje. Nepravedno bi bilo tražiti naplatu zbog prekida vožnje na ovoj nesretnoj pruzi."

Br. 209

Od 12 do 27 aprila o. g. obdržati će se medjunarodni sajam u Milanu. Na istom će učestvovati naša država, a potrebite informacije daje trg. muzej u Beogradu ulica Miloša Velikog br. 29.

Br. 198.

Glasom obavijesti Ministerstva trg. i ind. obdržati će se od 15 do 20 juli 1935 g. medjunarodna svečanost narodnih igara u Londonu pod pokroviteljstvom Nj. V. Kraljice i pod okriljem Britanskog narodnog odbora za zaštitu vještina. Naša je Vlada pozvana da zvanično uzme učešće na ovoj priredbi. Uprava.

Podmirite pretplatu!

B. Bakotić

Delikatese, - Kolonijale, - Specijalitete
SIBENIK
Konkurentne cijene. Prvorazred. roba

Prodava se: nekoliko rabljenih pisaćih stolova, ormar za tiskanice, werthein blagajna mala i velika.

Stan i hranu za samca uz vrlo povoljnu cijenu.

Prodaju se dječja kolica u dobrom stanju. Za informacije obratiti se u redništvu lista.

U Kafani-Restauraciji
„ASTORIJA"
stigao je prvorazredni velegradski kvartet
piano, violin, cello i jazz
Kvartet ima veliki repertoire sastavljen iz klasičnih komada i modernih šlagera. — Osim toga za sevdalinke ima dvije izvrsne i poznate pjevačice

BIOGRAD

Jučer je nakon dvogodišnjeg službovanja u Biogradu otputovao za Hercegnovi upravnik carinarnice gosp. Milivoj Radmanović otpraćen od svojih prijatelja. Njegov zamjenik gosp. Dujmović nalazi se već u Biogradu.

— —

Izborna agitacija izgleda da je već započela. Gosp. Dr Patrici Padelin kandidat na listi Jugoslovenske narodne borbaške stranke živo agitira kao pravi borbaš. Za kandidate na drugim listama u biogradskom srezu još se pozitivno ništa nezna.

— —

Jučer je bio u Biogradu inžinir g. Šime Ježina te je pregledao rad glibodera na proširenju biogradskog pristaništa. Izgleda da će ovih dana započeti sa radom poduzetnik ove radnje g. Pedišić.

Knin

Moj provodič prekinuvši, za čas, opis Knina, zaplete se u današnja politička — razmišljanja, pa mi reče — onako pola u šali pola u zbilji: Eto, prijatelju, Knin je, u politici, mala slika sveopće, velike slike naših političkih nevolja! Na pr. Knin bi danas bio najugodnija varošica u sjevernoj Dalmaciji — i u društvenom i u kulturnom pogledu, da Kninjani nijesu podijeljeni u 4-5-klika ili (kako ovdje vole reći) u nekoliko familija! Radi tih — nazovimo ih tako — firma, mi drugi Kninjani smo na sto muka! Ako samo progovoriš s jednim članom (ili članicom) te vamilije, drugoj si vamiliji već sumnjiv! U tome je najveća zapreka svakom društvenom, i snošljivom i trpeljivom životu. A ima dakako podvalijivanja, sumnjičenja, čak i ubeđenja o nečijem anti... i anti... tj. proti... i proti... (koja vajda — nabrajati!!) I tako ti se ovdje provodi život najsigurniji — u svojoj vlastitoj — vamiliji! Kineskim zidom odijeljeni smo jedni od drugih! A zašto? Uzrok je u čisto lokalnoj, oportunoj [a katkada „u hlebodejstvenoj"] politici! A nije li to — u malome — slika naše politike, dojakošnje, velikog stila?? Da nije lijepe kafane u Grand hotelu, ne bi imao kamo da zađeš kroz osam mjeseci kninske zime! Ljeti je lašnje! Divna kninska priroda odmami te u šetnju, pa se naužiваš i hlada i slavujeve pjesme i mirisa poljskog cvijeća i daha — majke zemlje. — Od nekidan smo u brizi: kojemu carstvu [političkom] da se priklonimo!!? š—ž—

Obrovac

Školski budžeti za 1935-36 godinu

Nekidan je uprava općine obrovačke razaslala svim mjesnim školskim odborima na svom području po stavkama odobrene školske budžete za računsku 1935-36 g.

Odobreni budžeti za sve nepodijeljene škole ove su sadržine:

1)	Honorar djelovođi školskog odbora	360.— D.
2)	Za služ telja i čišćenje	360.— D.
3)	Ogrijev za školu i sječenje	120.— D.
4)	Ogrijev za učiteljev stan	100.— D.
5)	Nabavka učila siromašnim đacima	100.— D.
6)	Za školsku knjižnicu i pretplate	180.— D.
7)	Pribor za kancelariju	150.— D.
8)	Materijal za čišćenje	50.— D.
9)	Nepredviđeni rashodi	50.— D.
	Ukupno	1,500.— D.

Kako je ovih škola sa preko 100 djece najviše u općini, to se po primitku odobrenih budžeta čuju protesti učitelja sa svih strana. Najviše im upada u oči nizina stavke: Nabavka učila siromašnoj djeci i Ogrijev za učiteljev stan, a s tim više, što se općinske finansije nalaze u dobrom stanju.

Snijeg se otopio. Usljed uticaja južnoga vjetra snijeg se je ovamo vrlo brzo otopio. Svi putevi su podesni za promet.

Murter

Poljoprivredni tečaj

Čitajući o poljoprivrednom tečaju u Murteru nemožemo a da ne napomenemo da se dopisniku možda nehotično izmaklo ime glavnog saradnika kojemu uz gosp. Anzulovića možemo jedino da zahvalimo za lijep uspjeh i mnogobrojan posjet tečaja. — Gosp. učitelj *Dušan Pelicarić* je velikom strpljivošću ne jedan ili dva sata, već mnogo više žrtvovao da kod prisutnih seljaka probudi interes za već davno zaboravljene matematičke operacije i da utvrdi s njima sve ono iz matematike što im je nužno potrebito. U istinu potrebnije od ostalih predavanja koja nemaju nikakove veze sa poljoprivredom. Mr.

Gostiona »Zagreb«
u ŠIBENIKU
Na obali *nanovo uređena. U svako doba topla i hladna jela domaće i strane kuhinje. Prvorazredna vina, cijene umjerene. Primaju se abonenti uz vrlo umjerene cijene. Preporuča se Franja Zuljan*

Tapete koje griju sobu

Jedna londonska firma iznenadila je svijet novim izumom: to su lijepe male metalne tapete za zidove soba. One se mogu žicom dovesti u dodir sa električnom strujom i veoma brzo se zagrijavaju. Za nekoliko minuta svi zidovi u sobi se zagriju i osjeća se prijatna toplota. Toplota se, naravno, može proizvoljno regulisati. Metalne tapete su debele svega jedan milimetar. Zagrijane do temperature od 28—32 Cel. stepeni daju stalnu i blagu toplotu u sobi. Sve tapete troše vrlo malo električne struje i stručnjaci tvrde da je ovakvo zagrijavanje prostorija mnogo jeftinije.

Pisaća mašina za džep

Tirolski trgovac Gamper pronašao je džepnu pisaću mašinu. Ta mašina se može nositi u džepu od kaputa i vrlo je laka. Ona ima još i to preimućstvo da se na njoj može pisati i sa rukavicama na ruci. Ova pisaća mašina se po svome sklopu potpuno razlikuje od sadanje kancelarijske pisaće mašine. Sleva pisaće mašine nalaze se na samim rukavicama, na svakom prstu po četiri slova ili znaka. Preko jedne šinje ide pantljika sa bojom, isposlo koje se nalazi valjak na koji se naslanja hartija za pisanje. Mašina nije nimalo komplikovana i u pradaji prilično jevtina. U Njemačkoj i Austriji ovaj izum je već patentovan i prodaje se uveliko.

Grad Frakfurt naslijedio je imetak jednog robijaša

Njujorški listovi javljaju, da je u jednoj kažnjeničkoj bolnici u Albâni prošlog petka umro stari kažnjenik Alfonz Stefani, koji je oporučno ostavio cijeli svoj imetak svom rodnom gradu Frankfurtu na Majni. Stefani je ostavio samo u jednoj banci gotovinu od 283.000 dolara. Visina ostalog njegovog imetka još nije poznata. Momentano ispituje vlada države Njujork pravovaljanost ove oporuke. Stefani je bio godine 1891, dakle prije 44 godine, osuđen radi umorstva, te je cijelo ovo vrijeme proveo u tamnici. Za to se vrijeme njegov imetak, koji je bio onda već prilično velik, još više umnožio.

Obveznice 6% dalmatinskih agrara kao i uložnice svih velebanaka kupujemo po najboljem dnevnom tečaju **Mutual banka i mjenjačnica,** Zagreb, Jelačićev trg 15.

ke struje, onda revolucija i manija za novotarijama podržavaju spaljivanje mrtvih. U velikim gradovima kanda ima uticaja također i pitanje prostora i daljine.

Već u raju govoraše Gospod: „Sa znojem lica svojega ješćeš hljeb, dok se ne povratiš, u zemlju od koje si uzet; jer si prah i u prah ćeš se povratiti", i tih riječi drži se rimokatolička crkva. Iako su leševi u prvom vremenu hrišćanstva bili sahranjivani u katakombama i pećinskim grobovima, i ako su u toku vijekova leševi nekih islaknutih ličnosti bili sahranjivani u crkvama i kapelama, to je ipak zemljani grob, dato i od Boga određeno mjesto pokoja za umrle. Tamo se izvršuje proces preobražaja tjela u prah bez gledalaca, u najdubljoj tišini i samoći.

Ali nije samo crkva koja ima interesa za zemno sahranjivanje mrtvih. Također i ljudsko društvo, pravda živih izvukli su iz zemne sahrane po neku korist. Koliko su se ubistva, tro vanja, podmetanja leševa otkrila, jer i poslije nekoliko nedjelja može grob da pokaže po nešto, sahranjeni može da se pregleda i ispita. Koliko je grobova bilo već otvoreno, da bi se optužio ubica, koji je na svojoj savjesti imao sahranjeni ljudski život. Sve je to pri spaljivanju nemoguće.

Pepeo je njem, ćutljiviji od groba, tamo nema znakova raspoznavanja, pepeo ostaje pepeo.

Pa i srednjovjekovni prigovor da su groblja opasna po zdravlje, u sadašnjosti je taj prigovor odavno otpao. Niko se više ne plaši zbog okruženja podzemne vode i od mjesta smatrana ranije za kužna, groblja su postala sveta mesta sećanja i pobožnosti. Iz svih navedenih razloga zabranila je rimokatolička crkva izričnо spaljivanje mrtvih. Također i stupanje u udruženja koja imaju za cilj propagiranje za spaljivanja mrtvih, zabranjeno je.

Članovi takvih udruženja lišeni su crkvenih sakramenta, jer Rim ne trpi nikakvo otstupanje od svojih propisa.

Ako je testamentom naređeno spaljivanje leša dotičnog člana, ne smije da se vrši nikakva crkvena sahrana. Urne sa pepelom ne smiju da se sahrane na grobljima. Ovi zakoni koji su od Pape donjeti jesu nepromenjivi i neboborivi jer: *„Roma locuta est, causa finita".* — Rim je kazao i stvar je okončana".

S njemačkog: Ant. Zaloni.

Novinski papir za umotavanje prodaje se u tiskari E. Vitaliani.

Budite pretplatnici „Nar. Tribune"

Štampa i izdanitvo: Odlik, Graf. Zavod Tisk E. VITALIANI i SIN, Šibenik Odgov. urednik: Hamilkar Vitaliani